

İLKOKULLARDA HİZMET İÇİ EĞİTİM SEMİNERLERİNİN ÖĞRETMENLERE YARARLILIĞI (ELAZIĞ İLİ ÖRNEĞİ)

Yrd. Doç. Dr. Ezlam Pepeler
İnönü Üniversitesi, Malatya
ezlam.susam@inonu.edu.tr

Aysel Murat
Elazığ
ayselmurat23@gmail.com

Ezgi Akmeççe
Fırat Üniversitesi, Elazığ
easlan@firat.edu.tr

Özet

Bu çalışmada ilkokullarda öğretmenlere uygulanan hizmet içi eğitim seminerlerinin öğretmenlere yarar sağlama derecesinin ve öğretmenlerin bu süreçte karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Araştırmanın örneklemini Elazığ İl merkezinde random olarak seçilmiş okullarda görev yapan 160 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak Büyükcan tarafından geliştirilen hizmet içi eğitim seminerlerinin yarar sağlama derecesini ölçen 5'li likert tipi anket kullanılmıştır. Anketin alfa güvenirlik katsayısı 0.98 olarak hesaplanmıştır. Verilerin analizinde her bir madde ile ilgili olarak değerlendirilmeler frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, f testi ve t testi kullanılmıştır.

Sonuç olarak cinsiyetin öğretmenlerin seminerlerin yarar sağlama düzeyine ilişkin görüşleri üzerinde belirleyici bir değişken olmadığı sonucuna varılmıştır. Kıdem değişkenine göre de sadece yöneticilerin belirlediği diğer konulara göre olan alt boyutunda seminerlerin yararlı olduğu belirlenmiştir. Öğretmenlerin en çok karşılaştıkları güçlükler de belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Hizmet içi eğitim, ilkokul, seminer.

THE BENEFITS OF IN-SERVICE TRAINING SEMINARS FOR PRIMARY SCHOOL TEACHERS (ELAZIG SAMPLE)

Abstract

This study aimed to determine the level of benefitting in-service training seminars given to primary school teachers and the views of the teachers about the problems they encounter in the process. The sample of the study was consisted of 160 classroom teachers working randomly selected schools in Elazığ city center. A 5-point Likert-type questionnaire designed as a data collection tool by Büyükcan was used in order to measure the level of benefitting in-service training seminars. The internal consistency coefficient (Cronbach's alpha) was determined as 0.98. In the analysis of data, frequency, percentage, mean, standard deviation and t test was used. Consequently, it was concluded that gender was not a determining variable on the teachers' opinions on the level of benefitting in-service training seminars. According to seniority variable, it was specified that only sub-dimensions of the in-service training seminars determined by the administrators were found as beneficial. Also, the challenges faced by most of the teachers were determined.

Keywords: In-service training, primary school, seminars.

GİRİŞ

İnsanlığın doğuşundan itibaren, onları eğitmek, içinde buldukları topluma daha faydalı bireyler haline getirmek için zihinsel, duygusal, ruhsal ve bedensel açıdan geliştirmek için sürekli çabalanmaktadır. Bu sürecin en önemli öğelerinden biri öğretmendir. Bir fabrikanın ham maddeyi işleyip insanlara faydalı birer obje haline getirdiği gibi öğretmen de öğrenciyi torna tezgâhından geçirip onu her yönüyle geliştirmeye çalışır. Bu çabalar elbette ki öğretmenin yeterlilikleriyle sınırlıdır. Bir öğretmen bildiği kadarını aktarabilir. Ülkemizde öğretmen yetiştirme ilk olarak 1948 'de Darülmüallimin adıyla Rüştiyelere öğretmen yetiştirmek amacıyla açılmış, günümüzde bu görevi üniversiteler üstlenmiştir. Öğretmenlerin eğitimi iki aşamadan oluşan bir süreçtir. Biri 4 yıllık lisans eğitimleri ile almış oldukları hizmet öncesi eğitim, diğeri ise hizmet içi eğitimidir. Hizmet içi eğitim, sadece öğretmenlerin karşılaştıkları sorunları çözmelerine veya yetersizliklerini ortadan kaldırmalarına değil, mesleki açıdan gelişmelerine ve kendilerini gerçekleştirmelerine yardım eder (Erkul, 1997). Öğretmenlerin mesleklerine ilk başladıkları günden emekli olana kadar geçen zamanda performanslarının artması amacıyla yapılan bu eğitimler örgütün verimliliğini de artırır. Üniversitelerde verilen öğretmenlik eğitiminin yeterli olmadığını, asıl eğitimin hizmete başlandığında alındığını söylemek yersiz olmaz. Teorik bilginin sınıfta hayat bulmasıyla öğretmenlik mesleğine yeni başlamış bir birey, aldığı eğitimin yeterli olup olmadığı yargısına varabilir. Bu anlamda görevi başında olan bir öğretmenin çağın gerekliliklerini kavrayıp ona ayak uydurmasında, eksik yönlerini kapatmak ve kendisini geliştirmek anlamında başvurulabilecek tek yer hizmet içi eğitim olacaktır. Hizmet içi eğitim; her hangi bir meslek adamının mesleğine ilk başladığı günden mesleğini bıraktığı güne kadar kendini mesleği için devamlı yetiştirmesi veya yetiştirilmesidir (Uçar, 2005).

Hizmet içi eğitim; kişilerin hizmetteki verim ve etkinliklerinin artırılmasını, gelişmeye yol açan bilgi, beceri ve tutumların zenginleştirilmesini amaç edinen ve kurumların genel çalışma düzenini sürekli olarak etkileyen eğitimidir (Yıldırım, 2007).

Bir mesleğe yönelmiş olan kişinin görev süresi içinde mesleki alan, kültür bilgisini artırmaya ve mesleği ile ilgili yetenek, davranışları kazanmasına yardımcı olacak eğitim faaliyetleri bütünüdür (İshakoğlu, 2007).

“Bilim ve teknolojideki gelişim, örgüt ve yönetimleri sürekli biçimde etkilemekte; yol, yöntem, işlemler ile araç ve gereçlerle tavır veya davranışlarda değişiklikleri öngörmektedir. Bu günün insanı, okulda aldığını çalışma yaşamı boyunca kullanamamakta ve çeşitli durumlarda ortaya çıkan değişikliklere kendini uyarlamak zorunda kalmaktadır (Kalkandelen, 1979). Öğretmenlerin eğitim sisteminde sürekli değişen görev, rol ve sorumluluklarını daha iyi kavramaları ve yerine getirebilmeleri için hizmet öncesinde eğitilmeleri zorunludur. Ancak günümüzde hizmet öncesinde alınan bu eğitimin yeterli olduğu söylenemez. Çünkü öğretmenlerin hizmet öncesinde dört ya da beş yılda aldıkları lisans ya da yüksek lisans eğitiminin günümüz gereksinimlerini tam olarak karşıladığını söylemek pek kolay değildir. Bu eğitim bilim, teknoloji ve dış çevrede meydana gelen hızlı değişimler karşısında yetersiz kalmaktadır. Bu nedenle öğretmenlerin yaşanan değişim ve yeniliklere uyum sağlaması kaçınılmaz bir zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır. Alanları ile ilgili olarak sürekli değişmekte olan bilgi ve becerileri takip etmeleri gerektiğinden öğretmenler, meslek yaşamı boyunca bu bilgi ve becerileri kazanmaya gereksinim duyarlar. Boydak (1995), hizmet içi eğitimin öğretmenler açısından büyük önem taşıdığını ifade etmektedir. Öğretmenlerin hizmet içi eğitimi; hizmetteki öğretmenlerin, mesleki bakımdan olgunlaşmalarını sağlamak, niteliklerini geliştirmek ve onları daha etkin öğretici durumuna getirmek için uygulanan programlar ve yürütülen hizmetlerin tümü olarak tanımlanmaktadır. Öğretmenlerin belli zamanlarda meslektaşları ile işbaşında ve iş dışında bir araya gelmeleri mevcut bilgi ve deneyimlerini paylaşmaları, yeni gelişmelerden de haberdar olmaları ve kendilerini sürekli yenilemeleri gerekmektedir. Öğretmenlerin bunu başarabilmeleri için hem hizmet öncesinde iyi yetiştirilmeleri, hem de hizmet içinde kendilerini sürekli geliştirmeleri gerekmektedir.

Özyürek, (1981: 14) öğretmenlerin hizmet içi eğitim gereksinimlerinin nedenlerini şöyle sıralamaktadır:

- Bilimdeki değişimler
- Toplumdaki değişimler
- Okullardaki değişimler
- Öğretmenlerin kendilerinin değişimleri

- Öğretim süreçlerindeki değişimler
- Çocuk gelişimi konusundaki ilerlemeler
- Öğretmenlerin hizmet öncesi eğitimlerinden doğan eksiklikleri gidermek

Taymaz (1992:5) hizmet içi eğitimin ilköğretim öğretmenlerine uygulanması ile ulaşılması istenen amaçları şöyle sıralamaktadır:

1. Hizmet öncesi eğitimden gelen ilköğretim öğretmenlerinin sisteme uyumunu sağlamak,
2. Personele, Türk Milli Eğitimin, okulun ve derslerin amaçlarını bir bütünlük içinde kavrama ve yorumlamada ortak görüş ve uygulamada birlik kazandırmak,
3. Mesleki yeterlilik açısından hizmet öncesi eğitimin yetersizliklerini tamamlamak,
4. Eğitim alanındaki yeniliklerin, gelişmelerin gerektirdiği bilgi, beceri ve tutumları kazandırmak,
5. İstekli ve yetenekli personelin mesleklerinde ilerlemeleri ve yükselmeleri için olanak sağlamak,
6. Değişik eğitim alanları için yan geçişler sağlayacak geliştirme ve tamamlama eğitimi yapmak.

Bu çalışmanın amacı ilköğretim öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak ülkemizde yürütülmekte olan hizmet içi eğitim faaliyetlerinin olumlu ve yetersiz yanlarını saptamaktır. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. Hizmet içi eğitim seminerlerinin yararlarına ilişkin öğretmen görüşleri nedir?
2. Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim seminerlerinin yarar sağlama düzeyi hakkındaki görüşleri cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
3. Sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitim seminerlerinin yarar sağlama düzeyi hakkındaki görüşleri mesleki kıdeme göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
4. Hizmet içi eğitim seminerlerinde öğretmenlerin karşılaştıkları güçlüklerle ilişkin öğretmen görüşleri nedir?

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama aracının hazırlanması ve verilerin analizi yer almaktadır.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma mevcut olan durumu saptamaya yönelik olduğundan ilişkisel tarama modeli (betimsel) kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini 2015-2016 eğitim öğretim yılında Elazığ Merkez İlçe sınırları içerisinde 256 ilköğretimde görev yapan toplam 1600 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Bütün öğretmenlere ulaşmak güç olacağından dolayı seçkisiz/random örnekleme yoluyla belirlenen 160 sınıf öğretmeni örneklem olarak alınmıştır. Sonuç olarak 160 anket, veri analizi için değerlendirilmiştir.

Veri Toplama Aracının Hazırlanması

Bu çalışmada veri toplamak amacıyla Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi Teftişi Planlaması ve Ekonomisi Bilim Dalı mezunu Büyükcan (2008)'in, 3 uzman öğretim görevlisinin görüşüne başvurarak hazırladığı 5'li likert tipi iki bölümden oluşan Hizmet İçi Eğitim Uygulamalarını Değerlendirme Anketi kullanılmıştır. Birinci bölüm 35 madde, ikinci bölüm ise 6 maddeden oluşmaktadır. Başta 45 maddeden oluşan anketin birinci bölümü gerekli geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarından sonra 35 maddeye düşülmüştür ve son halini almıştır. Anket geçerliliği için yapılan madde analizi sonucunda korelasyon katsayısı 0.30'un altında olan maddeler anketten çıkarılmıştır. Ayrıca bu maddeler; "İlköğretim ders programlarında, mevzuatında ve uygulamalarında yapılan değişikliklerin incelenmesi ve değerlendirmesi", "Birbiri ile ilişkili alanlarda zümre öğretmenlerinin iş birliği içinde yaptığı çalışmalar", "Yeni öğretim yılında uygulanacak yıllık çalışma programları, iş takvimi ve iş bölümü hazırlıkları" ve "Okulun ve çevrenin ihtiyaçlarına göre yöneticilerin belirlediği diğer konular" adı altında dört boyuta ayrılmıştır. Ayrıca genel uygulama sonucunda elde edilen verilerden Cronbach alpha güvenirlik katsayısı hesaplanmış ve güvenirlik katsayısı 0.98 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Toplanan veriler önce bilgisayar ortamına aktarılmıştır. İstatistiksel analizler araştırmacılar tarafından SPSS 13.0 programı kullanılarak yapılmıştır. Seminer çalışmalarında ele alınan konuların sınıf öğretmenlerine ne derece yarar sağladığına ilişkin “hiç (1)”, “az (2)”, “orta (3)” “oldukça (4)” ve “çok(5)” şeklindeki değerlendirmeler aritmetik ortalama, standart sapma ile betimlenmiştir. Seminer çalışmalarında ele alınan konuların ne derece yarar sağladığına ilişkin değerlendirmelerin cinsiyete bağlı olarak anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği t testi; kıdem değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığı ise tek yönlü varyans analizi (F testi), Bonferroni, Kruskal Wallis ve Mann WhitneyU testleri ile çözümlenmiştir. Anlamlılık düzeyi 0.05 olarak alınmıştır. Anketin ikinci bölümünün analizinde ise yüzde ve frekans hesaplamaları yapılmıştır. Ankette yer alan öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalamalarını karşılaştırırken şu puanlar kullanılmıştır:

Hiç Katılmıyorum	1.00 – 1.79
Çok Az Katılıyorum	1.80 – 2.59
Biraz Katılıyorum	2.60 – 3.39
Oldukça Katılıyorum	3.40 – 4.19
Tamamen Katılıyorum	4.20 – 5.00

BULGULAR VE YORUMLAR

Burada öncelikle öğretmenlere ait kişisel bilgiler verilmiş ve daha sonra da alt problemlere göre araştırmadan elde edilen bulgular sırasıyla verilip yorumları yapılmıştır.

Kişisel Bilgiler

Bu bölümde araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerine ait kişisel bilgilere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Katılımcıların Cinsiyetlerine İlişkin Bulgular

Tablo 1: Katılımcıların Cinsiyetlerine İlişkin Bulgular

Cinsiyet	N	%
Bay	69	43,1
Bayan	91	56,9
Toplam	160	100

Araştırmaya katılan öğretmenlerin %43,1'i bayan, %56,9'u da baydır.

Katılımcıların Mesleki Kıdemlerine İlişkin Bulgular

Tablo 2: Katılımcıların Mesleki Kıdemlerine İlişkin Bulgular

Mesleki Kıdem	N	%
1-5 Yıl	26	16,3
6-10 Yıl	36	22,5
11-15 Yıl	12	7,5
16-20 Yıl	32	20,0
21 Yıl ve Üzeri	54	33,8
Toplam	160	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmada öğretmenlerin %16,3’ü 1–5 yıl arasında, % 22,5’i 6–10 yıl arasında, % 7,5’i 11–15 yıl arasında, % 20’si 16-20 yıl arasında ve % 33,8’i 21 yıl ve üzeri kıdeme sahiptir.

Hizmet İçi Eğitim Seminerlerinin Yararlarına İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular
İlköğretim Ders Programlarında, Mevzuatında ve Uygulamalarında Yapılan Değişikliklerin İncelenmesi ve Değerlendirmesi Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

Tablo 3: İlköğretim Ders Programlarında, Mevzuatında ve Uygulamalarında Yapılan Değişikliklerin İncelenmesi ve Değerlendirmesi Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

Hizmet İçi Eğitim Seminerlerinin Yararlarına İlişkin Maddeler	\bar{X}	SS
1. Görev ve sorumluluklarla ilgili değişikliklerin öğrenilmesi	3,36	1,10
2. Mevzuattaki değişikliklerin amaç ve gerekçelerini anlama	3,45	1,02
3. Mevzuat değişiklikleriyle getirilen yenilikleri anlama ve yorumlama	3,49	,98
4. Programların amaç, içerik, süreç ve değerlendirme boyutlarında anlaşılması ve yorumlanması-içselleştirilmesi	3,32	1,07
5. Program değişikliklerinin gerektirdiği uygulamaya yönelik yeni becerilerin geliştirilmesi	3,40	1,00
6. Program değişikliklerinin gerektirdiği yeni öğrenme-öğretme etkinliklerini planlama ve uygulama	3,46	,99
7. Uygulanan programlarda karşılaşılan sorunların belirlenmesi	3,39	1,01
8. Programların uygulanmasında karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerileri geliştirme	3,34	1,03
9. Yeni ölçme ve değerlendirme yöntem ve tekniklerini öğrenme ve uygulama	3,49	1,04
10. Yeni ölçme ve değerlendirme yöntemlerinin gerektirdiği ölçme araçlarını hazırlama	3,38	1,05
11. Ders konularına uygun öğretim yöntemlerini belirleme	3,46	,99
12. Öğrencilerin öğrenme gereksinimlerine uygun öğrenme stilleri/çalışma stratejileri belirleme	3,52	1,04
13. Tamamlanan öğretim yılını değerlendirme ve sonuçlarından yararlanma	3,52	,98

Tablo 3'e bakıldığında öğretmenlerin ilköğretim ders programlarında, mevzuatında ve uygulamalarında yapılan değişikliklerin incelenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili yapılan seminer çalışmalarına ilişkin görüşlerinin "oldukça" (\bar{X} : 3,42) seçeneğine karşılık geldiği görülmektedir.

Tablo 3 incelendiğinde öğretmenlerin seminerlerde ele alınan konuların yarar sağlama düzeyleri ile ilgili görüşlerinde program, mevzuat ve bunların uygulamalarına ilişkin verilen maddelerin genelde orta ve oldukça

düzeyinde olduğu görülmektedir. Bu durumda öğretmenlerin bu seminerlerden bu boyut açısından faydalandıkları anlaşılmaktadır.

Birbiri İle İlişkili Alanlarda Zümre Öğretmenlerinin İş Birliği İçinde Yaptığı Çalışmalar Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

Tablo 4: Birbiri ile ilişkili Alanlarda Zümre Öğretmenlerinin İş Birliği İçinde Yaptığı Çalışmalar Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

Hizmet İçi Eğitim Seminerlerinin Yararlarına İlişkin Maddeler	\bar{X}	SS
14. Öğrencileri tanımaya yönelik etkinliklerin öğrenilmesi ve uygulanması	3,54	,95
15. İstenmeyen öğrenci davranışlarıyla bas etmede kullanılabilecek yöntem ve tekniklerin öğrenilmesi	3,49	1,02
16. Öğrencilerin başarısızlık nedenlerinin belirlenmesi ve uygun önlemlerin oluşturulması	3,63	,98
17. Sınıf düzeylerine göre öğrencilerin fiziksel, zihinsel ve ruhsal özelliklerini anlama	3,44	1,10
18. Mesleki gelişime yönelik etkinlik önerileri oluşturarak yöneticilerle paylaşma	3,47	1,02
19. Zümre öğretmenleri ile iş takviminin belirlenmesi	3,74	,97
20. Zümre öğretmenleri ile ortak çalışma konularını belirleme	3,73	,94
21. Zümre öğretmenleri ile iş bölümü ve planlamanın yapılması	3,79	1,00
22. Zümre öğretmenleri arasında iş bölümü ve işbirliğini güçlendirme	3,79	,97
23. Zümre çalışmalarını nesnel biçimde değerlendirme	3,66	1,02
24. Zümre çalışmalarının değerlendirme sonuçlarını yeni çalışmalara yansıtma	3,65	1,06

Tablo 4'e bakıldığında, öğretmenlerin birbiri ile ilişkili alanlarda zümre öğretmenlerinin iş birliği içinde yaptığı çalışmalar açısından seminer çalışmalarının yarar sağlama düzeyine ilişkin görüşlerinin "oldukça" (\bar{X} : 3,63) seçeneğine karşılık geldiği görülmektedir.

Tablo 4 incelendiğinde hizmet içi eğitim seminerlerinde zümre öğretmenleriyle birlikte yapılan çalışmaların öğretmenler tarafından daha faydalı görüldüğü, işbirliğinin önemsendiği düşünülmektedir.

Yeni Öğretim Yılında Uygulanacak Yıllık Çalışma Programları, İş Takvimi ve İş Bölümü Hazırlıkları Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

Tablo 5: Yeni Öğretim Yılında Uygulanacak Yıllık Çalışma Programları, İş Takvimi ve İş Bölümü Hazırlıkları Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

Hizmet İçi Eğitim Seminerlerinin Yararlarına İlişkin Maddeler	\bar{X}	SS
25. Sosyal etkinliklerin planlanması	3,38	1,09
26. Eğitim araç gereçlerinden yıl içinde nasıl yararlanılacağına planlanması	3,48	1,02
27. Eğitsel faaliyetlerin planlanması	3,53	,95
28. Yeni öğretim yılı için uygun sınıf ortamının hazırlanması	3,66	1,03

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlerin; yeni öğretim yılında uygulanacak yıllık çalışma programları, iş takvimi ve iş bölümü hazırlıkları açısından seminerlerin (\bar{X} : 3,51) "oldukça" düzeyde yararlı olduğu görüşünde oldukları görülmektedir.

Tablo 5'den elde edilen sonuçlardan öğretmenlerin sosyal etkinlik, araç gereç kullanımı, eğitsel faaliyet ve sınıf ortamlarının düzenlenmesi gibi etkinliklerin seminerlerde paylaşılması gerektiğini düşündükleri anlaşılmaktadır.

Okulun ve Çevrenin İhtiyaçlarına Göre Yöneticilerin Belirlediği Diğer Konular Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

Tablo 6: Okulun ve Çevrenin İhtiyaçlarına Göre Yöneticilerin Belirlediği Diğer Konular Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

Hizmet İçi Eğitim Seminerlerinin Yararlarına İlişkin Maddeler	\bar{X}	SS
29. Öğretmenlerin sınıf yönetimi becerilerinin geliştirilmesi	3,43	1,01
30. Bilgi okuryazarlığının öğrenilmesi	3,49	,95
31. Sürekli gelişim yöntemlerinin öğrenilmesi	3,52	1,03
32. İletişim, beceri ve tekniklerinin fark ettirilmesi	3,47	1,00
33. Öğretim etkinliklerinde öğretim teknolojilerinden etkin biçimde yararlanma	3,51	,97
34. Yeni öğretim yılı başında motivasyonun sağlanması	3,50	1,04
35. Ailelere ve öğrencilere yönelik nitelikli rehberlik hizmeti sunma	3,52	1,05

Tablo 6'ya bakıldığında okulun ve çevrenin ihtiyaçlarına göre yöneticilerin belirlediği diğer konularda öğretmenler seminerlerden (\bar{X} :3,49) "oldukça" düzeyde yararlanmaktadır. Tablodan öğretmenlerin yöneticilerin okulun ve çevrenin ihtiyaçları doğrultusunda konuları belirleyebildiğini düşündükleri ortaya çıkmaktadır.

Cinsiyet Değişkeni Açısından Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Seminerlerinin Yarar Sağlama Düzeyi Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Hizmet içi eğitim seminerlerinin öğretmenlere yarar sağlama düzeyleri her boyutta incelendiğinde cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkmıştır. Cinsiyet değişkeninin hizmet içi eğitim seminerleriyle ilgili öğretmen görüşlerinde farklılık oluşturmadığı, kadın ya da erkek bütün öğretmenlerin bu konuda benzer fikirler taşıdığı anlaşılmaktadır.

Mesleki Kıdem Değişkeni Açısından Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Seminerlerinin Yarar Sağlama Düzeyi Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

Tablo 7: Mesleki Kıdem Değişkeni Açısından Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Seminerlerinin Yarar Sağlama Düzeyi Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

		Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p
Ders Programları Ve Mevzuat	Gruplar arası	1016,45	4	254,11	2,15	,08
	Gruplar içi	18296,31	155	118,04		
	Toplam	19312,77	159			
Zümre Öğretmenlerinin Çalışmaları	Gruplar arası	724,96	4	181,24	2,32	,06
	Gruplar içi	12103,53	155	78,08		
	Toplam	12828,49	159			
Çalışma Programları Ve Planlama	Gruplar arası	122,36	4	30,59	2,36	,06
	Gruplar içi	2004,32	155	12,93		
	Toplam	2126,69	159			
Yöneticilerin Belirlediği Diğer Konular	Gruplar arası	538,63	4	134,65	3,70	,01*
	Gruplar içi	5632,74	155	36,34		
	Toplam	6171,37	159			

*p<.05

Eğitim yılı başı ve sonunda düzenlenen seminer çalışmalarının öğretmenlere yarar sağlama düzeyinin kıdem değişkenine göre karşılaştırılması için yapılan F testi sonrasında sadece son boyut olan, yöneticilerin belirlediği diğer konular alt boyutunda kıdem değişkenine göre anlamlı farklılık vardır. Bu farkın hangi gruptan kaynaklandığını tespit edebilmek için ise Mann-Whitney testi yapılmıştır.

Tablo 8: Mesleki Kıdem Değişkeni Açısından Sınıf Öğretmenlerinin Hizmet İçi Eğitim Seminerlerinin Yarar Sağlama Düzeyi Hakkındaki Görüşlerine İlişkin Bulgular

	Kıdem	N	MWU	
			MR	p
Yöneticilerin Belirlediği Diğer Konular	1-5 yıl	26	32,12	,02*
	21 yıl ve üzeri	54	44,54	
Yöneticilerin Belirlediği Diğer Konular	11-15 yıl	12	17,17	,00*
	21 yıl ve üzeri	54	37,13	

*p<.05

Tablo 8 incelendiğinde okulun ve çevrenin ihtiyaçlarına göre yöneticilerin belirlediği diğer konular boyutuna ilişkin öğretmen anlamlı farklılık olduğu anlaşılmaktadır. Bu farklılık 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenlerin bu boyuttaki maddelere daha fazla katıldıklarını göstermektedir. Öğretmenlerin mesleki kıdemleri arttıkça yöneticilerin hizmet içi seminerlerle ilgili yaptıkları çalışmaları daha çok takdir ettikleri ve beğendikleri ortaya çıkmaktadır. Bunun nedeninin de zaman içerisinde kurulan öğretmen-yönetici ilişkisinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Hizmet İçi Eğitim Seminerlerinde Öğretmenlerin Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

Tablo 9: Hizmet İçi Eğitim Seminerlerinde Öğretmenlerin Karşılaştıkları Güçlüklerle İlişkin Öğretmen Görüşlerine Ait Bulgular

	Katılıyorum		Katılmıyorum	
	n	%	n	%
Seminer süresinin yetersiz olması	49	30,6	111	69,4
Seminerlerde kullanılacak materyallerin eksik olması (kaynak kitap, bilgisayar...)	85	53,1	75	46,9
Seminer çalışmalarının iyi planlanmamış olması	105	65,6	55	34,4
Seminer çalışma ortamının elverişsiz olması	89	55,6	71	44,4
Seminerlerde işbirliği içinde çalışılmaması	99	61,9	61	38,1
Seminer çalışmalarında öğretmenlerin motivasyonlarının sağlanmaması	102	63,8	58	36,3

Tablo 9 incelendiğinde, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun seminer çalışmalarında güçlüklerle karşılaştıkları anlaşılmaktadır. Sadece seminer süresinin yetersiz olduğu (%30,6) düşüncesine fazla katılmadıkları görülmektedir. Bu durumdan, öğretmenlerin hizmet içi eğitime önem verdikleri, verilen eğitimlerin yeniden düzenlenerek daha etkili hale getirilmesi gerektiğini düşündükleri anlaşılmaktadır. Özellikle öğretmenlerin hizmet içi eğitim seminerlerinin iyi planlanmamış olmasından, bu çalışmalarda motivasyonlarının sağlanamadığından ve çalışmalarda işbirliği olmadığından şikayet ettikleri görülmektedir. Bu boyutların hizmet içi eğitim seminerlerinde yeniden düzenlenmesi gerektiği düşünülmektedir.

SONUÇ

Araştırmadan elde edilen verilere göre öğretmenlerin hizmet içi eğitim seminerlerinin öğretmenlere yararlılığı ile ilgili görüşleri şu şekildedir;

- İlköğretim ders programlarında, mevzuatında ve uygulamalarında yapılan değişikliklerin incelenmesi ve değerlendirmesi ile ilgili yapılan seminer çalışmalarına ilişkin görüşlerinin “oldukça” düzeyinde olduğu,
- Birbiri ile ilişkili alanlarda zümre öğretmenlerinin iş birliği içinde yaptığı çalışmalar açısından seminer çalışmalarının yarar sağlamasına ilişkin görüşlerinin “oldukça” düzeyinde olduğu,
- Yeni öğretim yılında uygulanacak yıllık çalışma programları, iş takvimi ve iş bölümü hazırlıkları açısından seminerlerin yarar sağlamasına ilişkin görüşlerinin “oldukça” düzeyinde olduğu,
- Okulun ve çevrenin ihtiyaçlarına göre yöneticilerin belirlediği diğer konularda öğretmenlerin seminerlerden “oldukça” düzeyinde yararlandıkları,
- Cinsiyet değişkeni açısından hizmet içi eğitim seminerlerinin öğretmenlere yarar sağlama düzeylerinde anlamlı bir farklılık olmadığı,
- Öğretmenlerin mesleki kıdemleri arttıkça yöneticilerin hizmet içi seminerlerle ilgili yaptıkları çalışmaları daha çok takdir ettikleri ve beğendikleri,
- Seminer süresini yeterli buldukları,
- Hizmet içi eğitim seminerlerinin iyi planlanmamış olmasından,
- Çalışmalarda motivasyonlarının sağlanamadığından ve işbirliği olmadığından şikâyet ettikleri ortaya çıkmıştır.

Not: Bu çalışma 13- 15 Mayıs 2016 tarihlerinde Antalya’da 10 Ülkenin katılımıyla düzenlenen 7th International Congress on New Trends in Education – ICONTE’de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Boydak, M. (1995). İngiltere’deki hizmetiçi eğitim uygulamaları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt 7/, 1-2, 29-35.

Büyükcın, Y. (2008). İlköğretim okullarındaki hizmet içi eğitim seminerlerinin öğretmenlere yararlılığı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

Cherubini, G., Zambelli, F., ve Boscolo, P. (2002). Student motivation: an experience of inservice education as a context for professional development of teachers. *Teaching and Teacher Education*, 18, 273- 288.

Erkul, H. (1997). Eğitimde kalkınma ve öğretmen. *Çağdaş Eğitim*, 230, 33- 34.

İshakoğlu, T. (2007). *Selçuk üniversitesi yabancı diller yüksekokulunda görev yapmakta olan yabancı dil okutmanlarının hizmet içi eğitim ihtiyacının belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Kalkandelen, H. (1979). *İşletmeler, KİT’ler, kamu kuruluşları için hizmet içi eğitim el kitabı*. Ankara: Ajans Türk Gazetecilik ve Matbaacılık Sanayi.

Özyürek, L. (1981). *Öğretmenlere yönelik hizmet içi eğitim programlarının etkinliği*. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

Taymaz, A.H. (1992). *Hizmet içi eğitim*. Ankara: Pegem Yayıncılık.

Uçar, R. (2005). *İlköğretim okullarında görev yapan yönetici ve öğretmenlerin Meb hizmet içi eğitim uygulamalarına ilişkin görüşleri (Van ili örneği)*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Van.

Yıldırım, F. (2007). *Öğretmenlerin hizmet içi eğitimine yönelik uzaktan eğitim platformu tasarımı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.